

12. Тестелец Я. Г. Введение в общий синтаксис / Яков Георгиевич Тестелец. – М. : Рос. гос. гуманит. ун-т, 2001. – 797 с.
13. Харрис З. Совместная встречаемость и трансформация в языковой структуре / Зеллиг Харрис // Новое в лингвистике. – Вып. II / под ред. В. А. Звегинцева. – М. : Изд-во иностр. лит., 1962. – С. 528–636.
14. Crestani V. Präpositionen, die den 2. Status regieren können / Valentina Crestani. – Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2012. – S. 151–165.
15. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch ü den Auslöerunterricht / G. Helbig, J. Buscha. – Berlin; München : Langenscheidt, 2001. – 654 S.
16. Lexikon der Sprachwissenschaft. Herausgegeben von Hadumod Bussmann. 4., durchges. und erg. Auflage. – Stuttgart: Кгъner, 2008.
17. Metzler Lexikon Sprache. Zweite, überarbeitete und erweiterte Auflage. Herausgegeben von Helmut Glück. – Stuttgart, Weimar : Verlag J. B. Metzler, 2000. – S. 296–297.

Рудницкая Наталья. Грамматический статус предложных инфинитивных конструкций в немецком языке. В статье сделана попытка квалифицировать конструкции как инфинитивные, вершины которых является глагол в безличной форме – инфинитив, среди их разнообразия выделить предложные конструкции, определить грамматический статус последних, впервые присвоить им статус инфинитивного предложения или клаузы, в которых произошла редукция субъекта действия и трансформация личной формы глагола в безличную, показать также их квалификацию как словосочетаний и редуцированных придаточных предложений, определить структурно-семантические признаки данных конструкций.

Ключевые слова: конструкция, инфинитивная клауза, вершина, субъект действия.

Rudnytska Nataliya. Grammatical Status of Prepositional Infinitive Structures in German. The article is an attempt to qualify the constructions as infinitive formations, the peak of which is a verb in its impersonal form – infinitive, as well as to select among different types of such units prepositional constructions and to determine their status in grammar. In the article these structures are for the first time defined as infinitive sentences or clauses with the reduction of the subject of action and with transformation of the personal form of a verb into impersonal form. The given research provides also a qualification of such units in grammar as word-combinations and reduced compound sentences and determines structural-semantic features of the given constructions.

Key words: construction, infinitive clause, peak, subject of action.

Стаття надійшла до редколегії
29.03.2013 р.

УДК 81.27/ 811.111-112'06

Галина Семененко

Множинне заперечення в історії англійської мови

У статті досліджуємо процес виходу із ужитку множинного заперечення як мовної зміни, ініційованої внутрішніми, структурно вмотивованими факторами. Проаналізовано роль мовних контактів й екстралінгвістичних чинників заміни основної моделі актуалізації заперечення в ранньоновоанглійському реченні. Утрата множинного заперечення в ранньоновоанглійській період була наслідком переходу від моделі із заперечним елементом як вершини фрази (NegP) до моделі із заперечним елементом у позиції специфікатора (SpecNegP). Можливим джерелом прискорення заборони правила множинного заперечення в англійській мові є північні діалекти, де контакти зі скандинавськими мовами були найінтенсивнішими.

Ключові слова: множинне заперечення, цикл Есперсена, елементи негативної полярності, ранньоновоанглійська мова, прескриптивна граматики.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасній стандартній англійській мові не властиве множинне заперечення – уживання двох або більше заперечних елементів, які не відмінюють дію один одного. Однак у низці регіональних діалектів, а також на різних етапах історичного розвитку мови множинне заперечення є нормою, інакше кажучи, сучасний стандарт характеризується моделлю [-NC], давньоанглійська мова є мовою [+NC], середньоанглійська й ранньоно-

воанглійська давали змогу вільно варіювати дві моделі, тобто були мовами [-NC]/[+NC]. Незважаючи на те, що множинне заперечення є однією із центральних проблем в історії англійської мови, яка неодноразово висвітлювалась і в термінах генеративної граматики, і в термінах теорії мовних змін, існує потреба обґрунтованого дослідження факторів, які спричинили зникнення цього явища зі стандартної англійської мови. Саме тому вважаємо актуальним вивчення процесу виходу із ужитку множинного заперечення як мовної зміни, ініційованої внутрішніми, структурно вмотивованими факторами.

Мета статті – дослідження взаємодії внутрішніх, зовнішніх та екстралінгвістичних чинників заміни основної моделі актуалізації заперечення в ранньонівоанглійському реченні.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Ідея про циклічність реалізації заперечення в реченні вперше висунув О. Єсперсен у 1917 р. Цикл Єсперсена ґрунтується на тезі про повільні діахронічні зміни у формі й позиції основного реченнєвого маркера заперечення, що проходять через низку етапів, спільних для більшості мов [6]. О. Єсперсен виокремив шість таких етапів, кожен із яких добре ілюструється прикладами з історії англійської мови. Загалом розвиток заперечення в реченні з давньоанглійського періоду до сучасності включає завершені п'ять етапів і незавершений шостий етап [6].

На першій стадії циклу єдиний заперечний маркер уживається перед дієсловом. У давньоанглійській мові маркером заперечення виступає *ne*, який передує особовому дієслову, наприклад:

(1) *Ne wæs ðær huru fracodes gealga (Dream of the Rood, 10). It was not there indeed a criminal's cross.*

Відповідно до другого етапу циклу заперечний маркер *ne* може підсилюватися за рахунок додаткового заперечного прислівника (*na, nalles, noht / noht*), що актуалізується в позиції після особового дієслова й функціонує на зразок елементів негативної полярності, оскільки залежить від присутності *ne*. Елементи негативної полярності (negative polarity item) в англійській мові – це нестверджувальні неозначені займенники, наприклад *anything, anyone* або *anywhere*, спільною характеристикою яких є вживання в питальних, заперечних реченнях і подекуди – у підрядних умови та порівняння.

Такий спосіб маркування заперечення в реченні характеризує кінець давньоанглійського й початок середньоанглійського періоду, у цей час додатковий адвербіальний елемент є необов'язковим і часто використовується для створення ефекту підсилення, наприклад:

(2) *næs na of earmlicum birdum geborenum (Apollonius of Tyre, XVIII). I was not born of poor birth.*

Подальша зміна в маркуванні заперечення почалася досить рано в середньоанглійський період. Уже на початку періоду відбулися дві важливі зміни, які пізніше привели до встановлення нової моделі: давньоанглійське емпатичне заперечення *ne...naht* стає все більш уживаним, а *naht* займає позицію після дієслова майже в усіх без винятку випадках [2, с. 280]. Первинний емпатичний ефект конструкції втрачається – вона стає регулярним маркером реченнєвого заперечення. Однак, не можна точно визначити час початку зміни й шляхи її поширення: через консервативність письмового мовлення та обмежену кількість текстів важко простежити соціолінгвістичну та географічну варіативність. Наразі упевнено можна стверджувати, що реченнєвий заперечний елемент *ne* був обов'язковим щонайменше в XII і XIII ст., його було достатньо для маркування речення як заперечного, проте з початку XIV ст. його вжиток усе частіше супроводжується постфінітним заперечним елементом *not*. *Nat/not* є загальноприйнятим маркером заперечення в пізньосередньоанглійській мові, проте в деяких текстах південно-східних діалектів, наприклад у роботах Дж. Чосера, продовжують використовуватися конструкція *ne...not* і навіть одиничне *ne* [2, с. 280]. Така ситуація вказує на те, що зміна розпочалася на півночі, поступово поширюючись на південь.

Ще однією цікавою рисою заперечення в цей період є невживання *naht* (або *ne...naht*) в реченнях, що містять інші заперечні елементи, то як: *never* або *noon*, і в реченнях з імпліцитним запереченням – у цих конструкціях продовжує функціонувати *ne* [2, с. 281], наприклад:

(3) *And whan they rode forth oute of their kingdoms none of theym wust ne knewe of others purpos (Three Kings of Cologne, CMRPV).*

На третьому етапі циклу Єсперсена заперечний прислівник, який спочатку виконував функцію підсилення негативного маркера *ne*, стає обов'язковим елементом реченнєвого заперечення. Найуживанішим засобом маркування заперечення в середньоанглійський період є модель *ne...not*, де елемент

not – результат розвитку заперечного прислівника *noht*. На цьому етапі процес фонологічного послаблення *ne*, який розпочався на другому етапі, продовжується, а на четвертому – *ne* вже не є обов'язковим. Ситуація із часткою *not* стає прямо протилежною: якщо на другому етапі цей елемент був факультативним, на третьому й наступних він стає обов'язковим. Як свідчить приклад (4), поступове послаблення елемента *ne*, який актуалізується перед особовим дієсловом, закінчується його повним зникненням із ужитку на п'ятому етапі, у ранньоніовангліський період:

(4) *But hinder that as much as you can by your letters, that those which are for you joyne not in any thing with the rest to the prejudice of the foundation (Cosin, CEEC).*

На останньому (шостому) етапі циклу Єсперсена підсилювальний заперечний прислівник починає використовуватися як маркер заперечення перед дієсловом. Шостий етап не є завершеним у сучасній англійській мові, оскільки актуалізація заперечного маркера перед основним дієсловом залежить від наявності в реченні допоміжних або модальних дієслів: прислівниковий заперечний маркер *not* у сучасній стандартній англійській мові вживається перед дієсловом (у неособовій формі), проте слідує за елементами, які несуть категоріальну інформацію. Отже, єдиною зміною в синтаксисі заперечення, порівняно з п'ятим етапом, є переміщення реченнєвого заперечного маркера в позицію перед дієсловом відповідно до принципу *Neg-first* [6], згідно з яким у мовах світу існує тенденція до вживання заперечного маркера перед дієсловом.

У період між другим і четвертим етапами, який тривав із пізньодавньоанглійської до ранньоніовангліської, у мові дозволено множинне заперечення [+NC], тобто заперечення могло виражатися за допомогою більш ніж одного елемента, які не анулювали дію один одного (так зване правило подвійного заперечення не спрацьовувало). Варто зазначити, що множинне заперечення – це не тільки й не стільки двочленна структура реченнєвого заперечення, існування якої в англійській мові було порівняно нетривалим. Множинне заперечення тісно пов'язане із синтаксисом нестверджувальних неозначених займенників і прислівників у заперечному реченні. О. Єсперсен уважав, що існування множинного заперечення пов'язане із циклічністю змін у реалізації заперечення [6] – у мові можливе множинне заперечення за умови, що основний заперечний елемент є фонетично коротким; множинне заперечення втрачається, якщо основний заперечний маркер є фонетично значущим.

У термінах сучасної синтаксичної теорії співвідношення між множинним запереченням і фонетично коротким заперечним елементом пояснюється з використанням X'-теорії. У мові допускається множинне заперечення тільки тоді, коли реченнєвий заперечний елемент є вершиною заперечної фрази (NegP). Якщо ж заперечний елемент уживається в позиції специфікатора заперечної фрази (Spec NegP), множинне заперечення не використовується [9, с. 87–89], тобто множинне заперечення властиве мовам, у яких існують так звані прифінитні заперечні елементи на зразок українського *не*. Коли, відповідно до циклу Єсперсена, мова втрачає такий елемент, поступово виходить з ужитку й множинне заперечення. Розвиток реченнєвого заперечення в англійській і німецькій мовах повністю підтверджує цю тезу: обидві мови наразі застосовують постфінитні елементи *not* та *nicht*.

Множинне заперечення фіксується вже в давньоанглійській мові, але таке вживання є необов'язковим, наприклад:

(5) *gif ðu ne finde nænne þe þe gemiltsian wille (Apollonius of Tyre, XVIII). If thou findest no one who will pity thee*

У середньоанглійський період характер заперечення відповідає третьому етапу циклу Єсперсена, типовою моделлю актуалізації заперечення є *Neg + V + Neg* [8, 55]. Множинне заперечення є систематичним, проте не обов'язковим. Крім того, уже в середньоанглійський період з'являються приклади вживання елементів негативної полярності, наприклад:

(6) *These iij. supposiciouns or reulis ben so openli trewe, that no man hauyng eny quantite of resoun mai deneie hem (Recock, CMRPV).*

Проза й поезія XIV ст. засвідчують суттєву варіативність між північними та південними діалектами. Множинне заперечення поступово втрачає свої позиції після втрати прифінитної частки *ne*, причому на півночі цей процес розпочався раніше, ніж на півдні, причиною чого можуть бути тісні та тривалі мовні контакти зі скандинавськими мовами. Уживання елементів негативної полярності в північних текстах XIV–V ст. складає 30 % усіх контекстів [4, с. 90], наприклад:

(7) *Yef any be of grete herte and wyl noht be buxum, ouþir prud, ouþir ani greuching make aigain haly religiun, ouþir þe cumandement (The Rule of St. Benet., CMRPV).*

У текстах південних діалектів уживання таких елементів становить лише 3 %, множинне заперечення превалює [4, с. 90].

Мова переселенців зі Скандинавії характеризувалася поступовою елімінацією множинного заперечення, або, можливо, уже втратила його на час, коли в давньоанглійській мові ще не існувало жодних передумов утрати заперечної частки *ne*, або множинного заперечення. Спілкуючись англійською мовою, ці переселенці екстраполювали граматичні структури зі скандинавських мов, у яких заперечення виражалось адвербіальним елементом, а не заперечною фразою з вершиною *ne*. Така ситуація сприяла відповідній мовній зміні на території інтенсивних мовних контактів.

У XV ст. починається поступова втрата множинного заперечення, прислівникового елемента вистачало для маркування речення як заперечного. Так, множинне заперечення в XV ст. в листах родини Пастонів складає 20 % і менше, за винятком листів, які написав Уільям I, у яких частка речень із двома або більше негативними елементами складає 60 %, що дає підстави вважати його мовлення архаїчним: кількість уживань множинного заперечення в його листах значна навіть порівняно з текстами ранньосередньоанглійського періоду [5].

До кінця XVI ст. маркування реченнєвого заперечення за допомогою декількох заперечних елементів виходить із ужитку в мовленні освічених людей, натомість елементи негативної полярності, наприклад *any* або *ever*, стають нормою в заперечних реченнях. Задовго до цього основний реченнєвий заперечний елемент *ne* майже зникає і в XV ст. без додаткових заперечних елементів майже не вживається. У пізньосередньоанглійський період один або декілька заперечних квантифікаторів можуть маркувати речення як заперечне за відсутності *ne*. Вищезазначене означає, що в пізньосередньоанглійській мові множинне заперечення могло реалізовуватися в реченні в таких формах:

a) *ne+ not*, приклад (8);

b) *not+заперечний квантифікатор*, приклад (9);

c) декілька заперечних квантифікаторів, приклад (10):

(8) *The wonde of deth [ne] may I not astirte (Hoccleve, CMRPV).*

(9) *Sire we walke not here none harne to do (Chaucer, CMRPV).*

(10) *and of þe Mortymer, wiþout consent of eny parlement, þai tok and lad him þer þat never after none of his Kynrede mygt wiþ him speke ne see (CMRPV).*

П. Роултт [9] пов'язує елімінацію множинного заперечення з переходом від мови із заперечним елементом як вершини фрази до мови із заперечним елементом у позиції специфікатора. Усередньоанглійський період контраст між північною та південною прозою також полягає в невеликій частці елементів негативної полярності на півдні, порівняно із майже третиною контекстів з елементами негативної полярності на півночі. Проте всі північні тести також містять і приклади множинного заперечення, оскільки в середньоанглійський період така форма заперечних речень усе ще є переважальною. Щодо збереження *ne*, то частка речень із цим заперечним елементом не перевищує 30 %, найвищий відсоток фіксується в південних і центральних діалектах, він учетверо вищий за частку речень з *ne* на півночі, підтверджуючи висновки Фріша [3] про те, що *ne* було застарілою формою вже в другій половині XIV ст. Отже, можна говорити про зв'язок між утратою *ne* й появою елементів негативної полярності, що підтримує теоретичні викладки Роултта. Дані Інгема [4] вказують на те, що четвертий етап циклу Есперсена завершився раніше на півночі, тому елементи негативної полярності вперше з'являються саме там.

Починаючи з XVII ст., множинне заперечення поступово зникає «на два століття» [6, с. 65], щонайменше в письмовому мовленні, тому надалі «подвійне заперечення в реченні маркується як таке, що належить до нестандартної англійської мови» [1, с. 142]. Однак типовим у ранньоновоанглійський період є так зване сполучникове (або узагальнювальне) заперечення: негативний сполучник *nor*, за яким слідує один або декілька заперечних елементів [1, с. 149].

(11) *Make not your selfe in any case a head of the buisnes, nor trouble not your Lord your selfe in it (Cosin, CEEC).*

(12) *The treasure departs hence to morrowe, but no increase of the somme, nor non doe I looke for (Leyceste, CEEC).*

Часто зникнення множинного заперечення в процесі стандартизації англійської мови в XVIII ст. пояснюють впливом екстралінгвістичних факторів: правилами прескриптивної граматики й нама-

ганнями граматистів використовувати правила логіки при описі мовних явищ. Крім того, прескриптивні граматики ґрунтувалися на латинській моделі: у латинській мові не дозволяється використання множинного заперечення, що разом із математичним правилом про те, що мінус на мінус дає плюс (тобто, два заперечення означають ствердження), призвело до стигматизації множинного заперечення в стандартній англійській мові. Ця теза була найбільш традиційним і поширеним поясненням втрати множинного заперечення в англійській мові. Однак нещодавні дослідження спростовують думку про те, що саме прескриптивізм був причиною зникнення множинного заперечення. Натомість доводиться, що множинне заперечення почало виходити із вжитку задовго до появи перших прескриптивних грамастик на основі латинських [8, с. 92]. Роль прескриптивістів полягала лише в прискоренні процесів, які й так мали місце в мові. Множинне заперечення ставало все менш уживаним і до часу, коли прескриптивісти (Lowth, Campbell, Clarke, Greenwood) заборонили його вживання, траплялося дуже рідко. Тому твердження про те, що причиною зникнення множинного заперечення із стандартної англійської мови були екстралінгвістичні фактори, а саме напади граматистів, не відповідає дійсності, оскільки це явище поступово зникло під впливом внутрішніх чинників.

Фактор латинської мови залишається частиною пояснення, оскільки ранньоніованглійські тексти писали освічені люди, а тодішня освіта переважно ґрунтувалася на вивченні класичних мов, які, можливо, мали вплив на мову авторів відповідного періоду. Тому латинська мова опосередковано могла мати відношення до встановлення правила N1 (не більше однієї заперечної частки на одне заперечне речення), посилюючи вплив моделі побудови заперечних речень, що поширювався з півночі.

Цікаво, що прескриптивні граматики визнавали й дозволяли вживання комбінацій *neither... nor* і *nor... nor*, причому остання визнавалася як літературний вираз. Такі конструкції зі сполучниковим (з'єднувальним) запереченням продовжували вживатися навіть після зменшення кількості конструкцій із множинним запереченням [10, с. 90]. Часте використання *nor... nor* у літературі, можливо, сприяло визнанню прескриптивістами стилістичного статусу цієї конструкції та позбавило критики за неправильність й архаїзм. Р. Лоут визнав існування окремого поетичного стилю, що давав змогу робити винятки з правил, установлених для формальної прози [7], *nor... nor* була випадком такого виняткового вживання через свою естетичну цінність.

Висновки. Утрата множинного заперечення в ранньоніованглійський період була наслідком зміни в глибинній структурі реченнєвого заперечення – переходу від моделі із заперечним елементом як вершини фрази до моделі із заперечним елементом у позиції специфікатора. Можливим джерелом прискорення появи правила невживання множинного заперечення в англійській мові є північні діалекти, де контакти зі скандинавськими мовами були найінтенсивнішими. Прескриптивні граматики XVIII ст., отже, вимагали вживати форми, які вже були звичними для маркування заперечення мовцями «стандартної» англійської в попередні два століття. Утрата *ne* і втрата множинного заперечення не були паралельними явищами. Якщо між цими двома явищами й існує зв'язок, то зміни відбувалися не одночасно, а послідовно.

Перспективи подальшого дослідження. Одним із перспективних напрямів дослідження є аналіз соціолінгвістичної інформації щодо лідерів мовної зміни, дослідження ролі мобільного середнього класу в адаптації нової моделі заперечення в південному стандарті.

Література

1. Austin F. Double Negatives and the Eighteenth Century / F. Austin // English Historical Linguistics: Studies in Development. – Sheffield : University of Sheffield, 1984. – P. 138–148.
2. Fischer O. Syntax / Fischer Olga // The Cambridge History of the English Language. Volume II: 1066–1476. – Cambridge : Cambridge University Press, 1996. – P. 207–398.
3. Frisch S. The change in negation in Middle English: A NegP licensing account / Frisch Stefan // Lingua. – V. 101. – 1997. – P. 21–64.
4. Ingham R. Negative concord and the loss of the negative particle *ne* in late middle English / Richard Ingham // Studia anglica posnaniensia. – № 42. – 2006. – P. 77–97.
5. Iyeiri Y. Decline of Some Middle English Features of Negation in the Fifteenth Century: A Study of The Paston Letters / Yoko Iyeiri // Language and Beyond: A Festschrift for Hiroshi Yonekura on the Occasion of his 65th Birthday. – Tokyo : Eichosha. 2007. – P. 249–263.

6. Jespersen O. Negation in English and Other Languages / Jespersen Otto. – Kobenhavn : Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskap, 1917. – 153 p.
7. Lowth R. A short introduction to English grammar (1762). In R. C. Alston (ed.) English linguistics 1500–1800: A collection of facsimile reprints. No. 18. / Lowth Robert. – Menston, England : The Scolar Press Limited, 1969. – 185 p.
8. Mazzon G. A History of English Negation / Mazzon Gabriella. – Harlow ; Tokyo : Pearson Longman. – 192 p.
9. Rowlett P. Sentential negation in French / Paul Rowlett. – Oxford : Oxford University Press, 1998. – 256 p.
10. Visser F. Th. An Historical Syntax of the English Language / F. Th. Visser. – Vol. 1. – Leiden : E. J. Brill. 1963. – 662 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. The Anglo-Saxon version of the story of Apollonius of Tyre, with a literal tr. by B. Thorp [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.westga.edu/~mcrafton/white/formhel.htm>
2. CMRPV = Corpus of Middle English Prose and Verse [Electronic resource]. – Mode of access : <http://quod.lib.umich.edu/c/cme/>
3. CEEC = Corpus of Early English Correspondence 1410?–1681 [Electronic resource]. – Mode of access : 3. <http://www.helsinki.fi/varieng/CoRD/corpora/CEEC/>
4. The Dream of the Rood / Ed. by B. Dickins and A. S. C. Ross. – London : Methuen & Co., Ltd., 1956. – 51 p.

Семененко Галина. Множественное отрицание в истории английского языка. В статье исследуется процесс упразднения множественного отрицания как языкового изменения, инициированного внутренними, структурно мотивированными факторами. Рассматривается роль языковых контактов и экстралингвистических факторов в изменении базовой модели актуализации отрицания в ранненовоанглийском предложении. Потеря множественного отрицания в ранненовоанглийский период была следствием перехода от модели с отрицательным элементом как вершины фразы (NegP) к модели с отрицательным элементом в позиции спецификатора (SpecNegP). Вероятным источником ускорения запрета множественного отрицания в южном стандарте английского языка являются северные диалекты, где контакты со скандинавскими языками были наиболее интенсивными. Прескриптивные грамматики XVIII в., таким образом, предписывали употреблять формы, которые и так были превалирующей моделью отрицания в стандартном английском языке.

Ключевые слова: множественное отрицание, цикл Есперсена, элементы негативной полярности, ранненовоанглийский язык, прескриптивная грамматика.

Semenenko Galyna. Multiple Negation in the History of English. The article studies the decline of multiple negation as a linguistic change initiated by structurally motivated internal factors. The role of language contacts is revealed as well as the extralinguistic factors affecting the change in the basic model of expressing negation in Early Modern English. Loss of multiple negation in Early Modern English is a result of the transition from a model with a negative element as the head of NegP to the model with a negative element as SpecNegP. Northern dialects due to the most intense contacts with the Scandinavian languages adopted the N1 model earlier and accelerated the penetration of the new negation rule into the southern standard. The prescriptive grammar of the 18th c., thus, required to use forms that were already the preferred option in the standard English.

Key words: multiple negation, Jespersen's Cycle, negative polarity items, Early Modern English, prescriptive grammar.

Стаття надійшла до редколегії
05.03.2013 р.

УДК 811.112.2'367

Микола Фант

Складне речення як один із засобів вираження часових відношень

У статті здійснено спробу виокремити складні речення, які вживаються для вираження часової семантики, і виявлено такі речення вказаного семантичного типу: складнопідрядне речення з підрядним часу, складнопідрядне означальне та псевдопідрядне речення із часовою семантикою, складносурядне речення, зокрема доповнене часовими прислівниками. Проаналізовано семантичні компоненти вказаних речень, а саме: здатність